

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії, права та
міжнародних відносин

Ю.В. Подрез

«14» вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЮРИДИЧНИЙ ПРАКТИКУМ

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081 Право

Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
«14» вересня 2020 р.

Голова Моцак С.І., кандидат
педагогічних наук, доцент

Розробник:

Кучук А.М. – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та методики викладання правознавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 1 від «01» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри права та методики викладання правознавства

 (к.пед.наук, доцент Іваній О.М.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Вибіркова
		Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
3-й		
Лекції		
26 год.		
Практичні, семінарські		
26 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
64 год.		
Консультації:		
4 год.		
Вид контролю: залік		
Загальна кількість годин – 120		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Юридичний практикум» є міжгалузевою правничою дисципліною. Предметом вивчення навчальної дисципліни є норми права, що визначають вимоги до форми і змісту документів, які готуються правником у процесі професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Юридичний практикум» входить до переліку вибірових компонентів освітньо-професійної програми.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності, а саме:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчання спрямоване на комплексну реалізацію практичної, когнітивно-освітньої, професійної та виховної мети, а саме:

- *практична мета:* набуття навичок підготовки юридичних документів, що складаються правником у процесі практичної діяльності;

- *когнітивно-освітня мета:* набуття та поглиблення знань про вимоги до форми і змісту основних документів, що складаються правником при розв'язанні юридичних конфліктів засобами господарського, кримінального, цивільного і адміністративного процесів; вимоги до форми і змісту

конституційної скарги; вимоги до форми і змісту заяви до Європейського суду з прав людини;

- *професійна мета*: підготовка правника, здатного складати юридичні документи у процесі практичної діяльності та вироблення умінь застосування основ ораторського мистецтва;

- *виховна мета*: формування гуманістичного, демократичного та загальнокультурного світогляду, патріотичної свідомості громадянина України, виховання поваги до загальнолюдських цінностей.

Одним із засобів досягнення мети є посилення зв'язків теорії та практики, зокрема, через залучення до проведення занять практикуючих правників, що відображається у рубриці «Структура та обсяг навчальної дисципліни» позначкою «гостьова лекція».

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення «Юридичного практикуму» доцільно здійснювати після або одночасно з вивченням галузевих навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Цивільне право», «Цивільний процес», «Адміністративне право».

3. Результати навчання за дисципліною

Студент повинен знати на достатньому рівні:

- вимоги до форми і змісту основних документів, що складаються правником при розв'язанні юридичних конфліктів засобами господарського, кримінального, цивільного і адміністративного процесів;

- вимоги до форми і змісту конституційної скарги;

- вимоги до форми і змісту заяви до Європейського суду з прав людини

Студент повинен уміти на достатньому рівні:

- складати юридичні документи, що використовуються правником у процесі практичної діяльності;

- застосовувати засоби ораторського мистецтва для розв'язання окремих завдань юридичної практики.

- аналізувати правову ситуацію та складати відповідний документ, аргументуючи прийняте рішення.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів

Поточний контроль							Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	65	100
Поточний контроль								
5	10	10	10	10	10	10		
Контроль самостійної роботи							35	
5	5	5	5	5	5	5		

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи. Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **65 балів:** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **35 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготування рефератів, есе тощо).

Разом - **100 балів.**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; виконує всі завдання, висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні теоретичних положень і державно-правової практики. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; виконує завдання, однак допускає неточності; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників, окремих прикладах з юридичної практики. Під час заняття продемонстрована ініціативність.
3	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює дефініції та пояснює зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; завдання виконує з неістотними помилками
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює дефініції загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню; завдання виконує з неістотними помилками
1	Здобувач вищої освіти не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни є:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та

забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Юридичний практикум» складається з одного модуля, який в цілому висвітлює норми права, що визначають вимоги до форми і змісту документів, які готуються правником у процесі професійної діяльності.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Тема 1. Ораторське мистецтво як чинник ефективності практичної правничої діяльності.

Ораторське мистецтво: етапи розвитку і сучасний стан. Ораторське мистецтво в діяльності адвоката: загальна характеристика.

Культура промови як елемент правничої деонтології. Основи ведення дебатів.

Тема 2. Юридичний практикум: кримінально-процесуальна галузь.

Нормативне регулювання кримінальних і кримінально-процесуальних відносин. Основні види документів, що складаються в кримінальному процесі. Їх поняття та загальна характеристика. Вимоги до оформлення і змісту основних видів документів, що складаються в кримінальному процесі.

Тема 3. Юридичний практикум: цивільно-процесуальна галузь.

Нормативне регулювання цивільних і цивільно-процесуальних відносин. Основні види документів, що складаються в цивільному процесі. Їх поняття та загальна характеристика. Вимоги до оформлення і змісту основних видів документів, що складаються в цивільному процесі.

Тема 4. Юридичний практикум: господарсько-правова галузь.

Нормативне регулювання господарських відносин. Основні види документів, що складаються в господарсько-правовій практиці. Їх поняття та загальна характеристика. Вимоги до оформлення і змісту основних видів документів, що складаються в господарсько-правовій практиці.

Тема 5. Юридичний практикум: адміністративно-правова галузь.

Нормативне регулювання адміністративних відносин. Основні види документів, що складаються в адміністративно-правовій практиці. Їх поняття та загальна характеристика. Вимоги до оформлення і змісту основних видів документів, що складаються в адміністративно-правовій практиці.

Тема 6. Юридичний практикум: організаційно-правова діяльність адвоката.

Нормативне регулювання адвокатської діяльності. Основні види документів, що складаються у процесі діяльності адвоката. Їх поняття та загальна характеристика. Вимоги до оформлення і змісту основних видів документів, що складаються в процесі діяльності адвоката.

Тема 7. Звернення до Європейського суду з прав людини. Конституційна скарга.

Нормативне основа звернення до Європейського суду з прав людини. Вимоги до звернення до Європейського суду з прав людини. Предмет заяви до Європейського суду з прав людини. Процедура розгляду заяви.

Конституційна скарга як засіб захисту людських прав. Сутність і зміст конституційної скарги. Підстави подання конституційної скарги. Вимоги до конституційної скарги. Загальні недоліки підготовки конституційної скарги.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Тема 1. Ораторське мистецтво як чинник ефективності практичної правничої діяльності	14	2	2			10
Тема 2. Юридичний практикум: кримінально-процесуальна галузь (гостьова лекція)	17	4	4			9
Тема 3. Юридичний практикум: цивільно-процесуальна галузь	17	4	4			9
Тема 4. Юридичний практикум: господарсько-правова галузь	17	4	4			9
Тема 5. Юридичний практикум: адміністративно-правова галузь	17	4	4			9
Тема 6. Юридичний практикум: організаційно-правова діяльність адвоката	17	4	4			9
Тема 7. Звернення до Європейського суду з прав людини. Конституційна скарга	17	4	4			9
	4				4	
Усього годин	120	26	26		4	64

До проведення навчальних занять залучаються фахівці-практики, які проводять гостьові, бінарні лекції, майстер-класи, тренінги.

7.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ораторське мистецтво як чинник ефективності практичної правничої діяльності	2
2	Юридичний практикум: кримінально-процесуальна галузь	4
3	Юридичний практикум: цивільно-процесуальна галузь	4
4	Юридичний практикум: господарсько-правова галузь	4
5	Юридичний практикум: адміністративно-правова галузь	4
6	Юридичний практикум: організаційно-правова діяльність адвоката	4
7	Звернення до Європейського суду з прав людини. Конституційна скарга	4
Разом		26

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Конституція (Основний Закон) України. – К., 1996. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/995_004.
4. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, 11-12, 13. – Ст. 88.
6. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – Ст. 446.
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
8. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
9. Практикум зі складання процесуальних документів: навч. посібник / Кол. авт. – 2-е вид., перероб. і доп. – Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. – 308 с.
10. Шевчук С. В., Кабиш О. О. Практикум з українського ділового мовлення: навч. посібник / С. В. Шевчук, О. О. Кабиш. – К.: Атіка, 2007.

11. Процесуальні документи у цивільних справах (теорія, методика, практика) : науково-практичний посібник / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. С. Я. Фурси. – К. : Видавець Фурса С. Я. : КНТ, 2007. – 1088 с.

Додаткові:

1. Комісаров О. Г. Основи діловодства: документування та документообіг : навч. посібник / О. Г. Комісаров, А. П., Купін А. С. Савельєв. – Запоріжжя, 2005.

2. Павлик П. М. Процесуальна документація: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]/П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко, Т. М. Кілічава — К.: Центр учбової літератури, 2009 — 464 с.

3. Практикум з цивільного процесуального права України : Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За заг. ред. І.С. Ярошенко. -К. : ВД Дакор, 2016. - 348 с.

4. Перунова О. М. Деякі аспекти документування у процесуальній формі цивільного судочинства / О. М. Перунова // Форум права. – 2015. – № 1. – С. 245–249.

Інформаційні ресурси:

1. Lex: правовий портал: http://ukr-pravo.at.ua/index/porivnjalne_pravoznavstvo_novij_pidruchnik_z_porivnjalnogo_pravoznavstva/0-4320

2. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій: <http://ials.sas.ac.uk/library/library.asp>

3. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>

4. Портал «Право України»: <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/biblioteka/sravnitelnoe-pravovedenie/6869-porivnyalne-pravoznavstvo-pidruchnik-sajidov-a-x>

5. Юридичний портал: навчальна і довідкова література: <http://uport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.

6. Зразки процесуальних документів // [HTTP://UNBA.ORG.UA/ZRAZKY-PROCESUALNYH-DOKUMENTIV](http://UNBA.ORG.UA/ZRAZKY-PROCESUALNYH-DOKUMENTIV)

7. Процесуальні документи. Зразки процесуальних документів // <http://www.zonazakona.com.ua/zrazki-procesualnih-dokumentiv.html>

8. Зразки процесуальних документів // <http://moe-pravo.com.ua/zrazki-ta-shablони-dokumentiv/>